

Avaldatud 28.08.2015

## Asjatundjad tulid heast tahtest koos seisvale müürile appi



Õppinud meeste käe all ei omanda müüri lõik mitte uut, vaid pigem vana väljanägemist. See on ka eesmärk omaette. Lisaks saavad meistrid nautida suurepärasest vaadest.

Foto: Marko Saarm / Sakala

**Viljandi ordulossi varemete konserveerijad töötasid sel suvel vallikraavis asuva danskri maakivimüüri kallal, mille kohta kevadine eksperdihinnang teatas, et kivid seisavad koos veel ainult heast tahtest.**

Viljandi linnavalitsuse kultuuriväärtuste spetsialist Monika Vestman nentis, et müür oli tõesti väga halvas seisukorras: kivide vahelised vuugid olid sideainest tühjaks uhutud, vuugitäitematerjal käega katsudes pehme ja pude ning alumises tsoonis seisis kivid kohati õhus. Midagi tuli kiiresti ette võtta.

Müüridel on tänavu tegutsenud uus konserveerija, osaühing Proff Praktik, kelle alltöövõtja on müüritöödele spetsialiseerunud osaühing Maakivist.

### **Vanad kivid omaale kohale tagasi**

Monika Vestmani sõnul võib äsja restaureerimiskooli lõpetanud Hardi-Sander Luige juhitud tööga rahule jääda. Mälestiste juures polnud mehed varem oma oskusi kasutada saanud, küll aga on neil kogemusi maakivitööde eripäraga.

«Nende töökultuur on väga kiiduväärne, alustades korrektsetest tellingutest kuni selleni, et pealinnusest ei ole tehtud ehitusplatsi. Konserveerija on teinud väga põhjaliku eeltöö, selgitades välja objekti eripärad,» kiitis Vestman. «Kõik

vajaminevad kivid tõid nad üles vallikraavist, nii et konserveerimisel kasutatakse ehitusaegseid müürikive.»

Vestman rääkis, et aegu on olnud igasuguseid, konserveerijaid samuti ning nii on juhtunud ka seda, kus meister on kaasa toonud selliseks tööks sobimatud kivid.

«Hea konserveerija teab, et sekkuda tuleb nii vähe kui võimalik ja delikaatselt,» lausus ta. «Võimalikult palju tuleb järgida ehitusaegset käekirja.»

Nagu tavaks on saanud, maksavad lossivaremete konserveerimise eest Viljandi linn ja muinsuskaitse ühiselt. Tänavu tuli muinsuskaitsejatlalt selleks 11 000 eurot, millele linn lisas omalt poolt ligi 14 000 eurot.

Muinsuskaitse Viljandimaa vaneminspektor Anne Kivi ütlemist mööda on lossivaremed maakonna kõige populaarsem turismiobjekt, mis meeldib ka kohalikele.

### **Varisemisohtu pole peljata vaja**

«Külalised ikka käivad ja ahhetavad,» kõneles Anne Kivi. «Käisin seal just hiljuti oma Ameerikas elavate sugulastega, kes kinnitasid, et selline pikk ajalugu on väga muljetavaldav. Ameeriklastel on väga keeruline mõista, et meie ajalugu ulatub 800 aasta taha välja.»

Kuigi lossivaremetes on üles pandud müüridel ronimist keelavad sildid, kipuvad mõned uljaspead neid eriti suurürituste aegu siiski eirama. Kui ise end just hädasohtlikku olukorda ei pane, siis varemed praegu varisemisohtlikud ei ole.

«Teise eeslinnuse järvepoolisel küljel on üks konserveerimist vajav müürilõik, kust avaneb imeline vaade. Seal käiakse istumas ja turnimas. Mõnikord kangutatakse kive müüride seest välja ja siis pudiseb siit-sealt mörti, kuid otsest varinguohtu möödajalutajale ei ole,» kinnitas Monika Vestman.

Tööd lossivaremetes peaksid valmis saama septembri alguseks. Kui ööpäeva keskmine temperatuur langeb alla viie plusskraadi, ei saa lubimörti enam kasutada.

### **Margus Haav, reporter**

Artikkel Sakalas: <http://www.sakala.ajaleht.ee/3308419/asjatundjad-tulid-heast-tahtest-koos-seisvate-muurile-appi>